

DZIENNIK WARSZAWSKI

5804c
LUBLIN

Nr. 86.

Piątek, 8 (20) Kwietnia.

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po świętach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku niezwracają się. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nieprzyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczтовых w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 kop. 20. — Półrocznie rs. 4 kop. 60. — Kwartalnie rs. 2 kop. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rs. 1.

Dla ułatwienia naszym prenumeratom nabycia zajmujących książek do czytania na długie zimowe wieczory, możemy im ofiarować, w kształcie premjum, za pół ceny, zbiór powieści s. p. J. A. Miniszewskiego, b. współpracownika Dziennika naszego, w sześciu tomach, pod ogólną nazwą *Życie w Parafji*, a mianowicie powieści:

<i>Justyna</i>	tomów 2	za rs. 1 kop. 20
<i>Kronika Plebana</i>	1	„ — „ 60
<i>Okienko w poddaszu</i>	1	„ — „ 60
<i>Szlachecka dusza na komornem w chłopskim cielem</i>	2	„ 1 „ 20
Razem	6	„ 3 „ 60

Pierwszy ustęp tej ostatniej powieści był drukowany w 1858 r. w *Gazecie Codziennej*, pod tytułem *Szlachcic w Metampsychozie*.

Każdy z prenumeratorów naszych, tak miejscowych jak i prowincjonalnych, za okazaniem kwitu prenumeracyjnego w Dyrekcji lub na Stacji pocztovej, może trzymać po tej cenie, czy to oddzielnie, czy to razem, wyżej wspomniane powieści; prenumeratorowie na prowincji dopłacać będą za porto od *Justyny* tomów 2 kop. 19, od *Kroniki Plebana* kop. 11 i pół, od *Okienka w poddaszu* kop. 11 i pół, od *Szlachecka dusza na komornem w chłopskim cielem*, kop. 29 i pół; a od całego zbioru kop. 71 i pół.

Nie wątpimy, że prenumeratorowie nasi, nie omieszkają skorzystać z takiego ułatwienia.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Naczelnik kancelarii banku polsk. — Ordery. — Konfirmacja.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Zamach na życie Najjaśniejszego Pana. — Wieczór muzyk. w resursie kupiec. — Koncert. — Prelekcja publ. — Zakłady fotogr. — Klub szachowy. — Dochody konsumpcyjne. — Ofiara. — Kanał irygac. — Wyspy Aszura. — Koszta procesu polaków. — Kolonizacja emigr. polsk. — Okrucieństwo na w. Jamajce. — Telegramy. — Anglja. Pruski projekt reformy. — Zaraza bydła. — Austrja. Powołanie urlopowanych. — Danja. Kwestja emerytury. — Francja. Ciało prawodaw. — Zmiana gabinetu. — Margr. Viscont. hr. Vimercate. — Hiszpanja. Dwór. — Zdobycz wojenna. — Meksyk. Okrucieństwo republikanów. — Projekt reformy. — Kwestja austro-pruska. — Przygotowania wojenne. — Środki militarne. — Prusy. Stosunek do Austrji. — Odpowiedź na notę austr. — Bismarck i projekt reformy. — Fortyfikacje; artylerja. — Zaprzeczenie. — Turcja. Morderstwo. — Włochy. Finanse; dobra kościelne; seminarja. — Dochody niestające. — Korrespondencje z Łodzi, Lwowa i Paryża. — Rozmaitości.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, d. 7 (19) Kwietnia.

Naczelnik Kancelarii Banku Polskiego podaje do powszechnej wiadomości, że w dniu 25 Kwietnia (7 Maja) r. b. o godzinie 12 w południe, odbędzie się w Banku Polskim, publiczne sprawozdanie z czynności tegoż Banku za rok 1865.

Ordery. — Najjaśniejszy Pan, w dniu 27 marca r. b., udzielił raczył przewielebnym metropolitom: kijowskiemu *Arsenjużowi* i petersburgskiemu *Izydorowi* — ordery św. Andrzeja; członkowi najświętszego synodu, arcybiskupowi *Bazylemu* — order św. Włodzimierza 1-ej kl.; arcybiskupowi czernigowskiemu *Filaretowi* — order św. Aleksandra Newskiego; arcybiskupowi astrachańskiemu *Atanazemu*, i biskupom: tauryckiemu *Alexemu*, smoleńskiemu *Antoniemu*, kostromskiemu *Platonowi* i penzeńskiemu *Antoniemu* — ordery św. Włodzimierza 2-ej kl.; biskupom: ekaterynosławskiemu *Platonowi*, puławskiemu *Janowi*, jenijskiemu *Nikodemowi* i saratowskemu *Joaniciuszowi* — ordery św. Anny 1-ej kl.; a przewielebnemu metropolitom litewskiemu *Józefowi* — pastorał ozdobiony drogiemi kamieniami. (*Rus. Inw.*)

Konfirmacja. — Liczący się w piechocie armji podpułkownik baron Rozen, za roztracenie powierzonych sobie w urzędowaniu naczelnego prowiantmajstra skarbowych funduszów i malwersacje, najwyższą konfirmacją oddalony został ze służby. (*Rus. Inw.*)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, d. 7 (19) Kwietnia.

Nordd. A. Z. rozpoczyna wstępny artykuł słowami: „Położenie rzeczy zdaje się codziennie stawać groźniejszym.” Następnie, powstając przeciw Austrji, oskarża ją o taką samą fałszywość w działaniach dyplomatycznych, jak i w uzbrojeniach. Na poparcie swego twierdzenia przypomina, że jednocześnie kiedy rząd austriacki urzędownie zaprzeczał pogłoskom o uzbrojeniach, austriacki minister spraw wewnętrznych polecał redakcjom dzienników nie ogłaszać żadnych wiadomości o uzbrojeniach i ruchach wojsk. Tak samo w dyplomatycznym działaniu: — gabinet wiedeński przekonał się, że ostry ton jego depeszy z 7-go b. m. złe sprawił wrażenie na różnych dworach, rozpuścił pogłoskę o wysłaniu do Berlina drugiej depeszy datowanej 9-go b. m., a niby to wskazującej bardzo pokojowe usposobienia. *Staats Anz.*, jak dalej powiada *Nordd. A. Z.*, „widział się zmuszonym, zaprzeczyć z naciskiem urzędowego dziennika, rozpuszczanym zdradliwie przez wiedeńskie biuro prasowe fałszywym wiadomościom o drugiej depeszy austriackiej. „Wszystkie kombinacje i twierdzenia,” dodał dziennik urzędowy, „jako łączono z istnieniem tej drugiej, niby to w pokojowym tonie ułożonej depeszy, nie mają z tego powodu żadnej podstawy.” W końcu *Nordd. A. Z.* wzywa gabinet wiedeński do ogłoszenia okólnikowej depeszy z 16-go marca. „Z tej depeszy,” pisze berliński organ ministerjalny, „stanowiącej punkt wyjścia obecnego stanu, która pobudziła Prusy do przedsięwzięcia stosownych środków, ponieważ przewidująca wniesienie na sejm związkowy propozycji, co do postawienia na stopę gotowości do

wojny kontyngensu związkowego, najlepiej okazują się prawdziwe zamiary Austrji.” Ponieważ depesza ta tylko ustnie była zakomunikowana dworom, przeto *Nordd. A. Z.* również jak i *Zeidl. Cor.* domagają się wyzywającym tonem jej ogłoszenia. — Według depeszy z Paryża, artykuł *Staats Anzeigera* i wiadomości z Jass, obudziły obawy wojny.

Prov. Cor., jak donosi telegram dziś rano otrzymany przez nas z Berlina, utrzymuje iż rząd spodziewa się, że reforma wojskowa związku da możność uspokojenia wewnętrznego sporu. — Wirtembergski *Staats Anz.*, według tegoż telegramu, podaje odpowiedź austriacką na odezwę lorda Russella, zachęcającą do pokoju. W nocy tej Austrja proponuje załatwienie kwestji księstw nadelbańskich w następujący sposób: aby wojska sprzymierzone zostały cofnięte z księstw, i ludności pozostawiono zupełnie swobodne wyrzeczenie o ich formie rządu, przyczem Austrja zobowiązuje się zgodzić się nawet na wcielenie księstw, gdyby takowe uchwalone zostało przez ludność.

Artykuł *Constitutionnela*, o którym wspominał telegram, a który wczoraj w całości zamieściliśmy, nie sprawił pożądanego wrażenia w Paryżu. Półurzędowy ten dziennik paryzki, niema szczęścia do artykułów pokojowych. Czy to w skutek złego usposobienia publiczności frauczkiej, czy to z powodu wspomnienia o podobnych artykułach, którym następnie zaprzeczyły fakta, czy to w skutku niejasności wykładu, — powszechnie nie rozumieją go, albo rozumieją wspak, i zamiast uspokoić, umysły, bardziej je przerażają.

Rząd francuzki, jak donoszą ostatnie wiadomości z Paryża, ważne otrzymał zwycięstwo przy wyborze deputowanego w departamencie niższego Renu. Kandydat rządowy p. Bussiére, który złożył mandat z powodu listów wyborców oskarżających go, iż przez zbyt ścisłe trzymanie się większości, nieodpowiada obietnicom danym w programie wyborczym i nie reprezentuje usposobienia swych wyborców, powtórnie został wybrany 19,600 głosami, kiedy jego współzawodnik p. Laboulaye, popierany przez opozycję z rzadką gorliwością i jednomyślnością, zalecany codziennie przez znaczną liczbę dzienników paryzkich, otrzymał tylko 9,900 głosów. Porażka opozycji tem jest dotkliwsza, iż jej organa wybór ten wykazywały jako stanowcze wyrażenie usposobienia kraju, który domaga się uwięczenia budowy, tak iż utrzymywano, że po tym wyborze koniecznie rząd albo będzie musiał przystąpić do uwięczenia gmachu, albo wprowadzić system jen. Espinasse. Wybór ten, któremu błędnie przypisywano takie znaczenie, wykazuje dokładnie wady głosowania powszechnego, gdyż za p. Laboulaye głosowała cała inteligentna część wyborców z miast, kiedy panu Bussiére zapewnili zwycięstwo wyborcy wiejscy. Należy dodać, że p. Laboulaye jest znakomitym uczonym, znanym w literaturze, p. de Bussiére zaś, jest wielkim właścicielem ziemskim i posiadaczem ogromnych lasów, zatrudniającym 5,000 robotników dziennie.

W angielskiej izbie gmin, dalej toczyły się rozprawy nad bilem reformy. Dzienniki torysowskie wyrażają przekonanie, że bil ten odrzucony zostanie przy drugim odczytaniu; przeciwnie organa liberalne jak *Daily News* i *Star* przepowiadają zwycięstwo; *Times* zaś i *M. Post* pozostające neutralnymi, powątpiewają o tem. — P. Beaumont zapowiedział na d. 17-ty, interpelację gabinetu, co do mniemanego traktatu przymierza prusko-włoskiego.

Nordd. A. Z. w wypadkach jakie zaszły w Jassach, o których już wspominaliśmy, upatruje urzeczywistnienie swych przepowiedni, że kwestja naddunajska może obudzić kwestję wschodnią. — Korespondencje z Konstantynopolu donoszą o niespodzianym zwrocie w stosunkach delegowanych rządu rumuńskiego z Portą. Delegowani ci nie tylko mieli nową naradę z ministrem spraw zagranicznych, który ich bardzo uprzejmie przyjmował, ale byli przyjęci przez wielkiego wezira i mieli być przedstawieni sułtanowi. Zwrot ten objaśniają tem, iż delegowani ci zaproponowali Porcie bezpośrednie porozumienie bez udziału mocarstw. Przeciwno takiemu uregulowaniu sprawy można by postawić kwestję prawa i traktatów. W Konstantynopolu uważano ten zarzut za bezzasadny, bo interwencja mocarstw była warowana tylko na wypadek, kiedy powaga moralna Porty okazałaby się niedostateczną i kiedy Porta sama zażądałaby ich współdziałania. Kwestja ta, w praktyce niewątpliwie wywołałaby znaczne trudności, ale takie bezpośrednie porozumienie pomiędzy księstwami a dworem zwierzchniczym, gdyby mogło nastąpić, ułatwiłoby znacznie zadanie konferencji. W związku z tem może jest postanowienie konferencji, o jakim donoszą z Paryża. Według wiadomości z tej stolicy, za których wiarogodność trudno poręczać z powodu zobowiązania członków konferencji do zachowania milczenia o jej naradach, reprezentanci mocarstw nie mogąc się porozumieć, postanowili pozostawić rozstrzygnięcie losu księstw samym rumunom, z zastrzeżeniem tylko zwierzchnictwa Porty. Od upodobania rumunów miało zależeć utrzymanie zjednoczenia lub wprowadzenie rozdźwięku, pod rządem krajowca lub zagranicznego księcia. — *Prov. Cor.*, jak telegrafują nam z Berlina, mocno wątpi, aby książę Karol hohenzollerski przyjął wybór na księcia Rumunii.

Zwracamy uwagę czytelników na zamiezczone poniżej korespondencje ze Lwowa i Paryża.

* (Zamach na życie Najjaśniejszego Pana). Na znak ogólnej radości z cudownego ocalenia Najjaśniejszego Pana, mieszkanicy Warszawy w dniu wczorajszym wieczorem oświecili rzeźnię swe domy. Z niecierpliwością oczekiwano na gazety st. petersburskie, dla poznania szczegółów tego nadzwyczajnego wypadku. Z przytoczonych poniżej doniesień ważniejszych dzienników, dowiadujemy się, że zbrodniczą rękę zabójcy, odwrócił włościanin kostromski Józef Komisarow i że złoczyncę który rzucił się do ucieczki, ujął także włościanin. Osobistość przestępcy dotąd jeszcze jest nieznaną.

Rus. Inw. w artykule wstępnym powiada:

„Dziś przede wszystkim należy nam mówić o spełnionym wypadku, od którego zgnębnych rezultatów uchroniła najmiłościwsza Opatrzność Boska. Wnosząc ze stanu naprężenia w jakim dziś znajdowało się całe miasto, przekonani jesteśmy, że wszyscy nasi czytelnicy, pomimo tego, że z powodu braku czasu nie mieliśmy możności rozestać wszystkim prenumeratom miejscowym osobnego dodatku, wiedzą już o zbrodniczym zamachu spełnionym przeciw osobie Najjaśniejszego Pana, i wiedzą również, że Opatrzności podobało się odwrócić rękę haniebnego złoczyncy, mogącego jednym poruszeniem pozbawić Rosję Monarszego Kierownika, który otworzył nam nową drogę rozwoju pomyślności, i położył stałe i niez-

chwiane podstawy naszej narodowej działalności, która w przyszłości przyniesie obfite owoce dla państwa ruskiego. Ze zgrozą i uczuciem głębokiego obrzydzenia zapisujemy ten smutny fakt na kartach naszej gazety, z serdecznym współubolewaniem myślny o sferach, gdzie mogą wyrabiać się takie osobistości, jeżeli tylko, człowiek który sięgał na życie Najjaśniejszego Pana, nie jest szaleńcem, pozbawionym ostatniej kropli zdrowego rozsądku, i z radością wnosimy modły za ocalenie życia Monarchy, droгоценnego dla każdego ruskiego obywatela. Poniżej przytaczamy szczegóły zbrodniczego zamachu. Jednocześnie obowiązani jesteśmy wspomnieć o człowieku, na którego przypadał godna zazdrości rola, narzędzia Opatrzności, ocalającego życie Monarchy. Jak w XVII wieku protoplasta obecnie Panującego Domu, był ocalony od rąk zbrodniczych przez włościanina z gubernji Kostromskiej, tak i dziś godny zazdrości los — odwrócenia ręki złoczyncy — padł w udziale także włościaninowi kostromskiemu Komisarowowi. Każdy rosjanin żyje zawsze z gotowością nie tylko bronięcia swego Monarchy, ale i poświęcenia w każdej chwili swego życia za Niego. Pod tym względem niema różnicy pomiędzy stanami: pierwszy wykształcony szlachcic, wychowany w zbytku, i ostatni wieśniak, zaledwie mający pojęcie o pierwotnych potrzebach ludzkiego bytu, jednakowo gotowi są położyć swe życie za Cesarza. O tem nikt nie będzie powątpiewał, tem bardziej że historia ruska nie jest ubogą w podobne przykłady. Na ten raz jednak, rękę złoczyncy odwrócił od piersi Monarszej człowiek, należący do stanu, który całe swoje życie obywatelskie, całą teraźniejszość i przyszłość zawdzięcza Monarsze-Wyswobodzicielowi. Łaska Monarsza wyniosła Komisarowa do godności szlacheckiej. Nazwisko to, z którym odtąd będzie się łączyło wspomnienie radośnego dla Rosji dnia, będzie jedną z piękniejszych ozdób ruskich szlacheckich rodzin.”

W osobnym zaś artykule pod tytułem: Zamach na życie Najjaśniejszego Pana, *Rus. Inw.* powiada:

„Dnia wczorajszego, 4 (16) kwietnia, podczas kiedy Jego Cesarska Mość raczył przechadzać się po letnim ogrodzie, lud czekając na wyjście Monarchy z ogrodu, zgromadził się przy Jego powozie. Pośród tego tłumu, ożywionego uczuciami przywiązania i miłości dla Monarchy, którego imię wymawiane jest przez lud nieinaczej, jak z czcią i wdzięcznością, znajdował się złoczynca z ohydny zamiarem targnięcia się na drogocenne dla nas życie. Leczą, dzięki Bogu, zbrodnica myśl nie urzeczywistniła się, zamiar, nie stał się czynem i przeznaczone widać było, aby stronica ruskiej historii, jak przedtem, pozostała niesplamiona krwawymi zbrodniami. Nasze kroniki nie zachowają na pamiątkę potomności, haniebnej zbrodni, nieznaną ruskim ludowi. Dobroczytna Opatrzność ochroniła los Tego, Kto tak jest koniecznym w obecnej chwili dla Rosji. W chwili, kiedy zbrodnica myśl, dojrzała w głowie złoczyncy, miała się urzeczywistnić, Opatrzność dla odwrócenia nieszczęścia od Rosji, wybrała za swe narzędzie, prostego włościanina, Józefa syna Jana Komisarowa.

Józef Komisarow, młodzieniec mający lat 25 wieku, urodził się we wsi Molwitino w powiecie bujskim, w gubernji kostromskiej. Majątek ten należy do barona Kistera, a Komisarow był czasowo-obowiązany włościaninem barona. Będąc od lany dość dawno na naukę do St. Petersburga u czapnika Sadowa, zwolony był na czeladnika i ożenił się z włościańską dziewczyną, z którą miał ośmiomiesięczną córkę. Komisarow był czeladnikiem u Sadowa do 4-go kwietnia, kiedy losowi podobało się nagle zmienić całe jego życie. Z powodu swych imiennin w tym dniu, udał się aby pomodlić się do Boga do kaplicy znajdującej się koło domu Piotra Wielkiego na stronie petersburskiej. Zbliżywszy się do Newy koło pałacu marmurowego, zobaczył że mostki zostały rozebrane i nie było już możności przeprawienia się na drugą stronę rzeki. Natenczas zwrócił się napowrót, a zbliżywszy się do ogrodu letniego, zobaczył że przy bramie stoi powóz, koło którego zgromadził się tłum ludu. Dowiedziawszy się że to jest powóz Monarchy, który tam przechadza się po letnim ogrodzie, pragnąc mieć szczęście zobaczyć Cesarza, przyłączył się do tłumu i zaczął czekać z drugimi. Wkrótce tłum poruszył się i Komisarow zobaczył Monarchę w surducie. Zbliżywszy się do powozu, Najjaśniejszy Pan zaczął kłaść płaszcz. W tej samej chwili, jakiś młodzieniec zaczął gwałtownie przeciskać się naprzód, koło Komisarowa. Dawno już człowiek ten usiłował dostać się naprzód, jednakże Komisarow pragnąc sam widzieć lepiej Monarchę, nie przepuszczał go. W tej chwili złoczynca szczególnie zaczął tłoczyć się na Komisarowa, który ustępując jego wysileniom, przepu-

ścił go nakoniec naprzód. Leczą jednocześnie widząc szczególną uporczywość tego człowieka, Komisarow przepuściwszy go naprzód, zaczął go śledzić. Zaledwie złoynca znalazł się blisko Monarchy, który natenczas kładł płaszcz, Komisarow dostrzegł, że człowiek co wystąpił naprzód, wy dobył z pod paltotu pistolet i zaczął mierzyć do Najjaśniejszego Pana. Natenczas Komisarow szybko uderzył złoyncę pod łokieć. Ręka wraz z pistoletem poszła do góry; kurek klapnął, ale wystrzał, dzięki Bogu, przyjął kierunek w górę. Zaraz potem złoynca był aresztowany, a Komisarow pozostał w tłumie, zawstydzony i onie- miały.

Tym sposobem drogocenne dla Rosji życie Najjaśniejszego Pana zostało ocalone. Zaraz potem Jego Cesarska Mość raczył udać się do katedry kazańskiej dla złożenia podziękowania Stwórcy, który za pomocą Swego skromnego narzędzia, odwrócił rękę złoynicy od piersi Monarszej.

Wiedząc o zbrodniczym zamachu z szybkością rozniósł się po mieście. Wszędzie wszczęły się rozmowy, każdy chciał wiedzieć o ile prawdziwą była pogłoska o wypadku, któremu podobnego nie było jeszcze w ruskiej historii. Wkrótce rzecz się wyjaśniła. Dostojnicy państwa — członkowie rady państwa, odbywający w tym czasie posiedzenie w pałacu zimowym, pierwsi mieli szczęście zobaczyć Najjaśniejszego Pana i wyrazić uciążliwe uczucie strachu, jakie wzbudza podobnie ohydny zamiar, i radość, która zrozumiała jest w sercu każdego rosjanina, na wiadomość, że ręka Boża ocaliła Monarchę. Na godzinę 7-ą, w pałacu zimowym zgromadzili się wszyscy generałowie, oficerowie i wszystkie osoby mające wstęp do dworu. Każdy z niecierpliwością oczekiwał na wyjście Monarchy i każdy wynurzał drugiemu uczucia, jakie tłumili się w nim przy otrzymaniu wiadomości o dokonany zamachu. W całym tem zgromadzeniu nie było człowieka, który mógłby sobie utworzyć jakiegokolwiek bądź pojęcie o celu ohydnej zbrodni i o charakterze osobistości, która powzięła taką zbrodniczą myśl. Wszyscy serdecznie cieszyli się tylko z tego, że zbrodnia nie zdążyła się urzeczywistnić. Zapał był nie do opisania, kiedy Najjaśniejszy Pan raczył ukazać się pośród zgromadzonych. Powiedziawszy kilka łaskawych słów do obecnych, zapragnął on zobaczyć Komisarowa. Spojrzenia wszystkich chciwie zwróciły się na młodzieńca, bardzo zwykłej powierzchowności i zaledwie średniego wzrostu. Wynurzywszy mu Swe Monarsze uczucia, Najjaśniejszy Pan także raczył oznajmić, że nadaje Komisarowowi godność szlachecką. Głośne i wielokrotne „hura” było jednogłośnie odpowiedzią na wyrażenie Monarszej łaski.

Następnie wszyscy obecni w pałacu zimowym udali się do katedry Przemienienia Pańskiego na dziękczynne nabożeństwo. Wieczorem miasto było uświetnione, a koło pałacu do późnej nocy gromadziły się ogromne tłumy ludu, pragnące widzieć swego Cesarza Wyswobodziciela, i osobiście przekonać się że zostało ocalone drogocenne życie Tego, który tak jest potrzebny dla trwałego rozwoju i umocnienia zasad. uwarunkowujących nasze życie społeczne, całość i jedność państwa, jego bezpieczeństwo i los przyszły.

Odtąd nazwisko Komisarowa będzie znane w całej Rosji; będzie przechodziło od pokolenia do pokolenia, a do licznych ruskich szlacheckich rodzin, które zjednały sobie zasługę u ojczyzny swymi cnotami, przyłączy się jeszcze jedna. — której protoplasta, wyswobodzony przez Cesarza Aleksandra II, ocalił dla Rosji życie swego Oswobodziciela.”

Siew. Pocz., w artykule wstępnym, w następujący sposób opisuje ten wypadek:

„Podziękujmy Bogu. Jego ręka odwróciła od Rosji największe nieszczęście, jakie mogło ją dotknąć. Życie Najjaśniejszego Pana zostało zachowane Jego Cesarskiej familji i wielkiej rodzinie ludu ruskiego. Zbrodniczy zamiar nie doszedł do skutku; kula złoynicy nie dotknęła Monarchy, a cudowne Jego ocalenie widocznie wykazuje, że drogocenne Jego dni, chronione są przez Opatrzność. W chwili, kiedy Jego Cesarska Mość, w towarzystwie Księcia Mikołaja Maksymiljanowicza Leuchtenbergskiego i Jego siostry Księżny Marji Maksymiljanownej Badeńskiej wychodził z bramy letniego ogrodu koło Newy, nieznanym jakimś człowiekiem, w prostym ubraniu, zmierzyl z pistoletu do Jego Cesarskiej Mości i gotował się wystrzelić prawie a bout portant. Dostrzegł to stojący w bliskości milicjant; krzyknął on, a włościanin znajdujący się koło przestępcy, uderzył go w rękę. Strzał padł; ale kula przeszła, nie sprawiwszy żadnej szkody Monarsze. Imię włościanina, którego Bóg obdarzył szczęściem stania się narzędziem Jego mądrej Opatrzności, odtąd należy do naszej historii.

